

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องผลการฝึกอบรมคณะกรรมการพัฒนาเด็กสังกัดเทศบาลตำบล โดยใช้การเรียนรู้แบบแก้ปัญหาเป็นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการฝึกอบรมคณะกรรมการพัฒนาเด็กสังกัดเทศบาลตำบลเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยใช้การเรียนรู้แบบแก้ปัญหาเป็นฐาน ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1

1. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัยของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรม
2. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยของผู้รับการอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรม
3. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัยของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลังการฝึกอบรมกับเกณฑ์ที่กำหนด
4. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยของผู้รับการอบรมหลังการฝึกอบรมกับเกณฑ์ที่กำหนด
5. ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 2

6. ผลการปฏิบัติงานในโครงการการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัยของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรม

กลุ่มตัวอย่าง	N = 15	\bar{x}	S.D.	t
ก่อนการทดลอง	15	16.67	3.48	9.14 *
หลังการทดลอง	15	22.47	2.59	

* $p < .05$ ($.05 t_{14} = 1.761$)

ตารางที่ 7 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัยของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนการฝึกอบรมเท่ากับ 16.67 คะแนน และหลังการฝึกอบรมเท่ากับ 22.47 คะแนน เมื่อใช้สถิติทดสอบค่า t พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้เท่ากับ 9.14 ซึ่งมากกว่าค่า t ในตาราง แสดงว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัยของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยของผู้รับการอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรม

กลุ่มตัวอย่าง	N = 15	\bar{x}	S.D.	t
ก่อนการทดลอง	15	26.07	4.82	8.36 *
หลังการทดลอง	15	31.47	4.85	

* $p < .05$ ($.05 t_{14} = 1.76$)

ตารางที่ 8 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนการฝึกอบรมเท่ากับ 26.07 คะแนน และหลังการฝึกอบรมเท่ากับ 31.47 คะแนน เมื่อใช้สถิติทดสอบค่า t พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้เท่ากับ 8.36 ซึ่งมากกว่าค่า t ในตาราง แสดงว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 11 คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัย

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลความหมาย
1. ก่อนเริ่มการฝึกอบรมท่านได้รับแจ้งวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมไว้ชัดเจนเพียงใด	1.93	.59	ปานกลาง
2. เนื้อหาที่ใช้ในการฝึกอบรมถูกกำหนดไว้ชัดเจนเพียงใด	2.33	.48	ปานกลาง
3. เนื้อหาในชุดฝึกอบรมมีความสัมพันธ์กับความต้องการของท่านมากน้อยเพียงใด	2.60	.50	มาก
4. บรรยากาศในการฝึกอบรมมีความน่าสนใจเพียงใด	1.80	.67	ปานกลาง
5. การฝึกอบรมครั้งนี้ท่านมีโอกาสร่วมกิจกรรมและแสดงความคิดเห็นมากน้อยเพียงใด	2.47	.74	ปานกลาง
6. สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรมทำให้ท่านมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ฝึกอบรมมากน้อยเพียงใด	2.27	.79	ปานกลาง
7. เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด	1.60	.63	ปานกลาง
8. ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมท่านสามารถนำไปปฏิบัติได้มากน้อยเพียงใด	2.13	.83	ปานกลาง
9. กิจกรรมที่ได้จากการฝึกอบรมสามารถนำไปปฏิบัติได้มากน้อยเพียงใด	1.80	.56	ปานกลาง
10. การวัดและประเมินผลการฝึกอบรมเหมาะสมมากน้อยเพียงใด	1.93	.70	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 พบว่า คณะกรรมการพัฒนาเด็กแสดงความคิดเห็นว่าเนื้อหาในชุดฝึกอบรมมีความสัมพันธ์กับความต้องการของคณะกรรมการพัฒนาเด็กมากที่สุด รองลงมาคือการฝึกอบรมเปิดโอกาสให้คณะกรรมการพัฒนาเด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมและได้แสดงความคิดเห็น และเนื้อหาที่ใช้ในการฝึกอบรมถูกกำหนดไว้ชัดเจนทำให้คณะกรรมการพัฒนาเด็กเข้าใจเนื้อหาการฝึกอบรมได้ดีขึ้น

ตอนที่ 2

การฝึกอบรมคณะกรรมการพัฒนาเด็กสังกัดเทศบาลตำบล โดยใช้การเรียนรู้แบบแก้ปัญหาเป็นฐาน มีขั้นตอนการฝึกอบรม 4 ขั้นตอน ผู้วิจัยจึงสรุปผลการฝึกอบรมเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การนำเสนอสถานการณ์ปัญหา

เมื่อได้รับใบงานสถานการณ์ปัญหาผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้ง 15 คน ได้แบ่งกลุ่มย่อยออกเป็น 2 กลุ่ม มีสมาชิกกลุ่มละ 7-8 คน จากนั้นสมาชิกภายในกลุ่มจะเป็นผู้เลือกประธาน เลขานุการกลุ่ม โดยผู้วิจัยมีหน้าที่สังเกตเพื่ออำนวยความสะดวกเมื่อสมาชิกในกลุ่มแต่ละกลุ่มต้องการความช่วยเหลือ สำหรับการคัดเลือกประธานสมาชิกในกลุ่มคัดเลือกบุคคลที่มีความสามารถในด้านการพูดและมีบุคลิกเป็นผู้นำ และคัดเลือกเลขานุการกลุ่มจากบุคคลที่มีความสามารถในการฟังและการเขียนเพื่อจะได้บันทึกข้อมูลได้ครบถ้วน จากนั้นทั้ง 2 กลุ่มมีการจัดกลุ่มโดยการนั่งหันหน้าเข้าหากันเพื่อความคล่องตัวในการสื่อสารเมื่อมีการระดมสมอง บรรยากาศภายในกลุ่มทั้ง 2 กลุ่ม เต็มไปด้วยความสนุกสนานและเป็นกันเองเพราะสมาชิกทุกคนมีความคุ้นเคยกัน

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหา

การวิเคราะห์ปัญหาในสถานการณ์ปัญหาด้วยวิธีการระดมสมอง เมื่อสมาชิกภายในกลุ่มทำความเข้าใจปัญหาในสถานการณ์ปัญหาที่ได้รับ ประธานเป็นผู้ดำเนินการระดมสมองกระตุ้นสมาชิกในกลุ่มให้นำเสนอปัญหาออกมาให้มากที่สุด โดยไม่มีการตัดสินว่าความคิดเห็นนั้นถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี แล้วเลขานุการกลุ่มจะบันทึกความคิดเห็นทั้งหมดไว้ เพื่อนำความคิดเห็นเหล่านั้นมาวิเคราะห์และลงมติเลือกปัญหาที่แท้จริงอีกครั้ง สำหรับขั้นตอนการระดมสมองที่ใช้ในการฝึกอบรมมีดังนี้

ขั้นที่ 1 การพิจารณาปัญหา สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันพิจารณาปัญหาที่ต้องการจะแก้ไข

ขั้นที่ 2 การทบทวนปัญหา เพื่อหาวิธีการที่เป็นไปได้ในการแก้ปัญหาโดยการตั้งคำถามให้คิด

พร้อมทั้งเขียนประเด็นต่าง ๆ ที่สมาชิคนำเสนอ

ขั้นที่ 3 คัดเลือกประเด็นปัญหา ที่สามารถหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้

ขั้นที่ 4 กระตุ้นความสนใจของสมาชิก ในประเด็นที่จะระดมสมองกัน

ขั้นที่ 5 ระดมความคิด ให้สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันนำเสนอความคิดเห็นของตนเอง

ออกมา แล้วเขาจะเป็นผู้เขียนความคิดเห็นทุกประเด็นไว้

ขั้นที่ 6 คัดเลือกแนวทางการแก้ปัญหา สมาชิกร่วมกันลงมติคัดเลือกความคิด

ที่สามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหาได้

ผลการสังเกตการระดมสมองเพื่อคัดเลือกประเด็นปัญหาในสถานการณ์ปัญหาและปัญหาที่เกิดขึ้นจริงจากการปฏิบัติงาน คือ บางสถานการณ์ปัญหาสมาชิกในกลุ่มมีความคิดเห็นที่ขัดแย้งกัน เช่น การนำเสนอสถานการณ์ปัญหาเพื่อการจัดบริการสื่อและของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย เมื่อถึงขั้นตอนการระดมสมองเพื่อหาปัญหาการจัดบริการสื่อและของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย ปัญหาที่พบคือ สื่อและของเล่นที่ได้รับการจัดสรรจากเทศบาลไม่เหมาะกับวัยของเด็กและมีจำนวนน้อยเพราะ เทศบาลซื้อสื่อและของเล่นที่มีราคาแพง ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความคิดเห็นต่อวิธีการแก้ปัญหาออกเป็น 2 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ 1 มีความคิดเห็นที่จะผลิตสื่อและของเล่นจากวัสดุเหลือใช้เพื่อให้เด็กมีของเล่นที่หลากหลายและเหมาะกับวัยของเด็ก

กลุ่มที่ 2 มีความคิดเห็นจะให้งบประมาณจากเทศบาลเพิ่มเพื่อนำไปซื้อสื่อและของเล่น เมื่อสมาชิกมีความคิดเห็นที่ขัดแย้งกัน ประธานทำหน้าที่แก้ปัญหาความขัดแย้ง โดยให้สมาชิกร่วมกันพิจารณาข้อดีและข้อเสียของความคิดเห็นทั้งสอง แล้วให้สมาชิกร่วมกันลงมติเลือกวิธีการแก้ปัญหานั้น

สำหรับบรรยากาศในการฝึกอบรม สมาชิกในกลุ่มจะไม่เคร่งเครียด มีความเป็นกันเอง ทำให้สมาชิกสบายใจที่จะแสดงความคิดเห็นของตนออกมา ในช่วงแรกที่มีการระดมสมอง สมาชิกในกลุ่มบางคนไม่กล้าแสดงความคิดเห็น เพราะกลัวว่าความคิดเห็นของตนเองนั้นไม่ดี ประธานก็จะสังเกตแล้วเรียกชื่อ เพื่อให้สมาชิกคนนั้นนำเสนอความคิดเห็น ดังนั้นในสถานการณ์ปัญหาที่ 2 สมาชิกในกลุ่มทุกคนก็แสดงบทบาทของตนเองออกมาได้เป็นอย่างดี

ขั้นที่ 3 การศึกษาหาความรู้เพื่อนำมาแก้ปัญหา

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยและวิทยากรนำเสนอความรู้ตามลำดับเนื้อหาที่กำหนดไว้ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้ง 2 กลุ่ม ได้นำความรู้ไปในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ปัญหา ซึ่งมีรูปแบบในการนำเสนอความรู้ที่หลากหลาย เช่น การนำเสนอความรู้ด้วยวีดีโอ ภาพสไลด์ แผ่นใส การสาธิต เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย จากการฝึกอบรมในครั้งนี้ ขณะที่ผู้วิจัยมีการนำเสนอความรู้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีการถามคำถามเป็นระยะ เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูและการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยทั้งที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและกับบุตรที่บ้าน เมื่อจบการนำเสนอความรู้ในแต่ละเนื้อหา ผู้เข้ารับการฝึกอบรมในแต่ละกลุ่มนำความรู้ที่ได้รับไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ปัญหา แล้วตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลการแก้ปัญหาในสถานการณ์ปัญหาในประเด็นดังนี้

- จากสถานการณ์ดังกล่าวมีปัญหาอะไร
- จากปัญหาดังกล่าวมีสาเหตุมาจากอะไร
- ท่านคิดว่าจะแก้ปัญหาในสถานการณ์นี้อย่างไร
- ผลที่ได้จากการแก้ปัญหาจะเป็นอย่างไร

ขั้นที่ 4 การจัดทำโครงการการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ขั้นตอนที่ 4 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมร่วมกันระดมสมองเพื่อวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการอบรมเลี้ยงดูและการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย แล้วลงมติคัดเลือกปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขเพื่อนำไปจัดทำโครงการการพัฒนาเด็กปฐมวัย สถานการณ์ปัญหาจำนวน 12 เรื่อง ผู้เข้ารับการฝึกอบรมลงมติเลือกปัญหาเพื่อนำมาจัดทำโครงการการพัฒนาเด็ก 5 โครงการ แต่ละโครงการมีรายละเอียดในการจัดทำดังนี้

1. โครงการการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.1 ขั้นตอนการจัดทำโครงการการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.1.1 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของคณะกรรมการพัฒนาเด็กและผู้ดูแลเด็กสามารถสรุปปัญหาได้ดังนี้

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชุมชนเทศบาล 1 จัดกิจกรรมประจำวันและประสบการณ์การเรียนรู้ โดยยึดหลักสูตรก่อนประถมศึกษาพ.ศ. 2540 ที่จัดทำโดยกรมวิชาการเมื่อขอเอกสารคือหลักสูตรก่อนประถมศึกษาพ.ศ. 2540 และคู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษาพ.ศ. 2540 ผู้ดูแลเด็กก็บอกว่าเทศบาลไม่จัดสรรมาให้จากการสังเกตการจัดกิจกรรมของผู้ดูแลเด็กสามารถสรุปดังนี้

1) การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ ผู้ดูแลเด็กที่ประจำชั้นอนุบาล 3 ขวบ จัดทำแผนการจัดประสบการณ์แต่ไม่ครบทุกหน่วย ผู้ดูแลเด็กที่ประจำชั้นอนุบาล 2 ½ ขวบ ไม่ได้จัดทำแผนการจัดประสบการณ์

2) การจัดกิจกรรมประจำวันจากการสังเกตพบว่าเด็กจะได้รับการจัดกิจกรรมไม่ครบทั้ง 6 กิจกรรม กิจกรรมที่ไม่ได้จัดให้กับเด็กคือ กิจกรรมเสรี (กิจกรรมเล่นตามมุม) เพราะในห้องเรียนไม่มีการจัดมุมประสบการณ์ และเกมการศึกษาเพราะผู้ดูแลเด็กไม่ได้จัดทำเกมการศึกษาให้กับเด็ก

3) การประเมินพัฒนาการเด็ก ผู้ดูแลเด็กประเมินพัฒนาการเด็กภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยประเมินลงในระเบียบสะสมที่ทางคณะกรรมการพัฒนาเด็กจัดเตรียมไว้จากการสังเกตพบว่าข้อมูลประจำตัวเด็กจะมีรายการให้บันทึกอย่างละเอียด แต่หัวข้อการประเมินพัฒนาการไม่ครอบคลุมพัฒนาการเด็ก ไม่เหมือน อบ.01 (สมุดรายงานประจำตัวเด็กระดับก่อนประถมศึกษา) ที่จัดทำโดยกรมวิชาการ

1.1.2 ดำเนินการส่งเสริมความรู้ให้แก่ผู้ดูแลเด็ก โดยจัดหาเอกสารการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา วิธีการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพ.ศ. 2546 มาตรฐานการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย

1.1.3 ผู้ดูแลเด็กและผู้วิจัยดำเนินการจัดทำตารางวิเคราะห์การเรียนรู้รายปีสำหรับเด็กอายุ 3 ปี หลักสูตรสถานศึกษาและแบบประเมินพัฒนาการเด็กฉบับร่างแล้วนำเสนอคณะกรรมการพัฒนาเด็กเพื่อช่วยกันพิจารณาความครอบคลุม และความสอดคล้องกับท้องถิ่น

1.1.4 ผู้ดูแลเด็กติดต่อปลัดเทศบาลตำบลปลายพระยาเพื่อขอใช้คอมพิวเตอร์เครื่องถ่ายเอกสาร ในวันเสาร์ – อาทิตย์ ซึ่งได้รับอนุญาตให้ใช้ได้ห้องสำนักปลัด

1.1.5 ผู้ดูแลเด็กนำตารางวิเคราะห์การเรียนรู้รายปีสำหรับเด็กอายุ 3 ขวบ หลักสูตรสถานศึกษา และแบบประเมินพัฒนาการเด็ก ไปเสนอคณะกรรมการพัฒนาเด็ก และทดลองเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับตารางวิเคราะห์การเรียนรู้รายปีสำหรับเด็กอายุ 3 ขวบ และแผนการจัดประสบการณ์ 1 หน่วย

1.2 ผลที่ได้รับจากการดำเนินโครงการการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยงานมีดังนี้

1.2.1 ผู้ดูแลเด็กและคณะกรรมการพัฒนาเด็กมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วย ตารางวิเคราะห์การเรียนรู้รายปีสำหรับเด็กอายุ 3 ขวบ หลักสูตรสถานศึกษา แบบประเมินพัฒนาการเด็กประกอบด้วย แบบบันทึกคำพูดเด็ก แบบสังเกตพฤติกรรมเด็ก แบบบันทึกพัฒนาการเด็ก และแผนการจัดประสบการณ์

1.2.2 ผู้ดูแลเด็กสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์แล้วนำไปจัดกิจกรรมประจำวันได้และในปีการศึกษา 2547 ผู้ดูแลเด็กสามารถจัดทำตารางวิเคราะห์การเรียนรู้รายปีสำหรับเด็กอายุ 4 ขวบได้

1.2.3 เด็กได้รับการส่งเสริมให้มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ และสังคม ที่เหมาะสมตามวัย

1.3 ปัญหาอุปสรรคการดำเนินโครงการการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยคือ

ขณะจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาผู้ดูแลเด็กที่สุขภาพไม่แข็งแรงมีโรคประจำตัวต้องหยุดรักษาตัวเป็นเวลานานกว่า 1 เดือน ผู้ดูแลเด็กคนนี้จึงไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรและเมื่อนำให้นำหลักสูตรและเอกสารไปศึกษาเพื่อนำมาเขียนแผนการจัดประสบการณ์ ผู้ดูแลเด็กก็ปฏิเสธ

2. โครงการ การผลิตสื่อและของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย

2.1 ขั้นตอนการจัดทำโครงการการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.1.1 ศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการผลิตสื่อและของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย

สรุปได้ดังนี้

- 1) ของเล่นที่มีอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการจัดสรรงบประมาณจากเทศบาลตำบลปลายพระยา จากการสังเกตพบว่าสื่อและของเล่นที่ได้บางชิ้นไม่เหมาะสมกับวัยของเด็ก เช่น ภาพตัดต่อ หรือบางชิ้นมีราคาแพงแต่ไม่ส่งเสริมพัฒนาการ เช่น โต๊ะนั่งพลาสติก
- 2) ห้องเรียนทั้ง 2 ห้อง ไม่มีชั้นวางของเล่นและสื่อผู้ดูแลเด็ก จึงนำของเล่นใส่ตะกร้าวางซ้อนกันข้างโต๊ะ เมื่อเด็กจะเล่นของเล่นก็ต้องขออนุญาต หากผู้ดูแลเด็กไม่อนุญาตเด็กก็จะไม่ได้เล่นของเล่น
- 3) ร้านที่ทางเทศบาลสั่งซื้อสื่อและของเล่นขายราคาแพงมากเกินไป เช่น ตะกร้าสำหรับใส่ของเล่นซึ่งเป็นตะกร้าสีเหลี่ยมมีหัวหัวใบละ 180 บาท หากไปซื้อที่ตลาดประมาณใบละ 60 บาท ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณแต่ได้สื่อและอุปกรณ์จำนวนน้อยและมีราคาแพง
- 4) คณะกรรมการพัฒนาเด็กมีความเข้าใจว่าสื่อและของเล่นที่ดีคือสื่อที่ต้องซื้อและมีราคาแพง แต่เมื่อได้รับการฝึกอบรมและตัวอย่างสื่อและของเล่นที่ผลิตจากวัสดุเหลือใช้ คณะกรรมการพัฒนาเด็กจึงเข้าใจและสนับสนุนให้มีการผลิตสื่อและของเล่นจากวัสดุเหลือใช้
 - 2.2.1 นำเอกสารการผลิตสื่อและของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัยมาให้ผู้ดูแลเด็กและคณะกรรมการพัฒนาเด็กศึกษาแล้วร่วมกันวางแผนการผลิตสื่อและของเล่นคือ สัมผัสมหัศจรรย์ โรงละครหุ่น หุ่นเชิดรูปคน หุ่นถุงมือรูปสัตว์ เครื่องเขย่าจากวัสดุเหลือใช้ ตุ๊กตาจอมยุ่ง และไปตามแนว
 - 2.1.3 ผู้ดูแลเด็กและคณะกรรมการพัฒนาเด็กร่วมกันจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ที่จะนำมาผลิตสื่อและของเล่น เช่น เศษผ้า ขวดพลาสติกใส่น้ำ ฯลฯ ส่วนชิ้นไหนที่หาไม่ได้ก็ดำเนินการจัดสรรงบประมาณไปจัดซื้อ เช่น โหมพรม กระจดุม หนามเตย ฯลฯ
 - 2.1.4 สอบถามผู้ประกอบการที่มีความสนใจและมีความสามารถในการเย็บผ้าเพื่อมาร่วมกันผลิตสื่อและของเล่น ผู้ดูแลเด็กและคณะกรรมการพัฒนาจึงนัดผู้ประกอบการในวันหยุดเสาร์ – อาทิตย์ โดยทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดอาหารไว้บริการ
 - 2.1.5 ผู้วิจัยนำตัวอย่างสื่อและของเล่นมาให้ผู้ประกอบการดูแล้วร่วมกันผลิตสื่อและของเล่นตามที่กำหนดไว้
- 2.2 ผลที่ได้รับจากการดำเนินโครงการการผลิตสื่อและของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัยมีดังนี้
 - 2.2.1 เด็กที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชุมชนเทศบาล 1 มีสื่อและของเล่นที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการซึ่งของเล่นและสื่อที่ได้ประกอบด้วย โรงละครหุ่น หุ่นเชิดรูปคน หุ่นถุงมือรูปสัตว์ เครื่องเขย่าจากวัสดุเหลือใช้ ตุ๊กตาจอมยุ่ง ไปตามแนว และสัมผัสมหัศจรรย์ เมื่อนำไปให้เด็กเล่นพบว่าเด็กเล่นด้วยความสนุก และเด็กได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคม และสติปัญญา
 - 2.2.2 ผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครอง คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อและของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย

2.3 ปัญหาอุปสรรคการดำเนินโครงการการผลิตสื่อและของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย คือ ผู้ดูแลเด็กมีความสามารถในการผลิตสื่อและของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย แต่ผู้ดูแลเด็กไม่ผลิตสื่อและของเล่นให้เด็กเล่น และใช้ในการจัดกิจกรรม เพราะผู้ดูแลเด็กมีความคิดว่าเป็นการสร้างภาระให้กับตัวผู้ดูแลเด็กเอง

3. โครงการ การดูแลสุขภาพอนามัยของเด็กปฐมวัย

3.1 ขั้นตอนการจัดทำโครงการการดูแลสุขภาพอนามัยของเด็กปฐมวัย

3.1.1 ศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยของเด็กปฐมวัย

สรุปได้ดังนี้

1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่มียาและเวชภัณฑ์ปฐมพยาบาลเมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้นกับเด็กหากเด็กมีแผลเล็กน้อย เช่น ตีระชะแตกมีเลือดซึมผู้ดูแลเด็กก็จะใช้ทิชชูเช็ดเลือดแล้วทาด้วยเบตาดีน หรือเกิดอุบัติเหตุเด็กเป็นแผลเลือดออกต้องเย็บ ผู้ดูแลเด็กนำเด็กไปรับบริการที่สถานีอนามัยซึ่งระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตร

2) สถานีอนามัยบ้านบางเหียนเป็นสถานีอนามัยที่มีหน้าที่ดูแลสุขภาพเด็ก โรงเรียนบ้านบางเหียน โรงเรียนชุมชนวัดหาดถั่ว และโรงเรียนบ้านคลองพวนประทีปบำรุงและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชุมชนเทศบาล 1 แต่ทางสถานีอนามัยไม่ทราบว่ามีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนั้นแผนงานการดูแลสุขภาพเด็กของปี 2546 จึงไม่มีชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเทศบาลตำบลปลายพระยาไม่ได้ติดต่อกับหน่วยงานในชุมชน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

3) สถานีอนามัยบ้านบางเหียนนอกจากการสนับสนุนยาและเวชภัณฑ์ปฐมพยาบาลให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นหน้าที่ของเทศบาล แต่ทางสถานีอนามัยบ้านบางเหียนก็ยินดีที่จะสนับสนุนยาและอุปกรณ์ปฐมพยาบาลให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.1.2 คณะกรรมการพัฒนาเด็กและผู้ดูแลเด็กทำหนังสือขอสนับสนุนยาและเวชภัณฑ์ปฐมพยาบาลจากสถานีอนามัยบ้านบางเหียน เมื่อเจ้าหน้าที่ทราบจำนวนเด็กว่ามี 48 คน จึงแนะนำให้นำบัตรทองของเด็กมารับยาเพื่อทางสถานีอนามัยจะได้ใช้เป็นหลักฐานในการเบิกยา

3.1.3 ติดต่อผู้ปกครองให้นำบัตรทองของเด็กมาให้ผู้ดูแลเด็กเพื่อนำไปขอสนับสนุนยาและเวชภัณฑ์ปฐมพยาบาลจากสถานีอนามัยบ้านบางเหียน

3.2 ผลที่ได้รับจากการดำเนินโครงการการดูแลสุขภาพอนามัยของเด็กปฐมวัย

3.2.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมียาและเวชภัณฑ์ปฐมพยาบาลไว้ปฐมพยาบาลเบื้องต้นเมื่อเด็กไม่สบายหรือเกิดอุบัติเหตุ

3.2.2 สถานีนอนามัยบ้านบางเหียน นำรายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้ในแผนงานการดูแลสุขภาพเด็ก ดังนั้นปีการศึกษา 2547 เด็กที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะได้รับการดูแลสุขภาพจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

3.2.3 เป็นการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพราะหากดูรายชื่อหน่วยงานที่พัฒนาเด็กปฐมวัย 0-5 ปี ตามโครงสร้างของการปฏิรูประบบราชการ กรมอนามัยมีหน้าที่จัดบริการสำหรับเด็กปฐมวัย คือ การให้ความรู้พ่อแม่ในการเลี้ยงดูเด็ก และให้บริการเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี โดยการดูแลให้เด็กได้รับการดูแลสุขภาพช่องปากอย่างถูกวิธี และรับโภชนาการที่ดี

3.3 ปัญหาอุปสรรคการดำเนินโครงการการดูแลสุขภาพอนามัยของเด็กปฐมวัย คือ การติดต่อกับผู้ปกครองในการขอความร่วมมือช่วยนำบัตรทองมาให้ เพื่อนำไปขอรับการสนับสนุนยาและอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ต้องใช้เวลาหลายวัน เพราะส่วนมากผู้ปกครองจะลืมทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน

4. โครงการ การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.1 ขั้นตอนการจัดทำโครงการการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.1.1 ศึกษาสภาพปัญหาการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถสรุปได้ดังนี้

1) การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชุมชนเทศบาล 1 เทศบาลตำบลปลายพระยา ประชาสัมพันธ์การเปิดบริการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและประกาศรับสมัครเด็ก โดยใช้เสียงตามสายจากนั้นเทศบาลได้รับสมัครเด็ก เมื่อเด็กมาสมัครเข้าเรียนแล้วทางเทศบาลซ่อมแซมอาคารเรียนยังไม่เสร็จเทศบาลขาดการสื่อสารกับผู้ปกครองและไม่มีความชัดเจนในการปฏิบัติงานทำให้เด็กอายุ 3 ขวบ มีจำนวนน้อยลงจึงต้องรับเด็กอายุ 2½ ขวบ

2) ผู้ปกครองไม่มีเวลาที่ตรงกันในการเข้าร่วมประชุม เช่น ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพทำสวนยางพาราต้องตื่นแต่เที่ยงคืนและทำงานจนถึงเที่ยง ตอนบ่ายก็จะพักผ่อน ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพสวนปาล์มก็ต้องทำทั้งวัน และผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพทำงานโรงงานน้ำมันปาล์มก็ต้องทำงานเป็นกะ คือ กลางวันและกลางคืน

4.1.2 ผู้วิจัยนำตัวอย่างแผ่นพับให้คณะกรรมการพัฒนาเด็กและผู้ดูแลเด็กศึกษารูปแบบและเนื้อหาการจัดทำแผ่นพับ แล้วร่วมกันกำหนดเนื้อหา และจัดทำแผ่นพับฉบับร่างเพื่อนำเสนอหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับคำแนะนำให้เพิ่มสถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่หน้าแผ่นพับและตกลงว่าจะใช้ชื่อ สารสัมพันธ์

4.1.3 ติดต่อบริษัทเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อขอใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และเครื่องถ่ายเอกสารที่ห้องสำนักปลัด

4.1.4 แจกสารสัมพันธ์ฉบับที่ 1 ให้กับผู้ปกครอง ฉบับนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับ โครงสร้างการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รายชื่อคณะกรรมการพัฒนาเด็ก แนวทางการอบรม เลี้ยงดูและการจัดการศึกษา ซึ่งผู้ปกครองให้ความสนใจเป็นอย่างดี

4.1.5 จัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อสารสัมพันธ์ที่ได้รับ ปรากฏว่าผู้ปกครองทั้งหมดมีความต้องการที่จะได้รับสารสัมพันธ์เป็นประจำทุกเดือน โดยต้องการที่จะ รับทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเด็กขณะที่อยู่ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมสำหรับเด็ก ที่ทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัด ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ และข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพ

4.1.6 คณะกรรมการพัฒนาเด็กและผู้ดูแลเด็กร่วมกันวางแผนเพื่อจะจัดทำ สารสัมพันธ์ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกุมภาพันธ์ มีเนื้อหา 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับไข้หวัดนก ส่วนที่ 2 คอแลมน์ทันเหตุการณ์ซึ่งจะเป็นข่าวการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนที่ 3 คอแลมน์ เล่นกับลูกจะเป็นเกมง่าย ๆ ให้ผู้ปกครองเล่นกับลูกที่บ้าน

4.1.7 คณะกรรมการพัฒนาเด็กและผู้ดูแลเด็ก ร่วมกันจัดทำสารสัมพันธ์ ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกุมภาพันธ์ เมื่อได้รับผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นว่าความรู้เรื่องไข้หวัดนกดีมาก ละเอียดและเข้าใจกว่าที่ดูในโทรทัศน์ ส่วนคอแลมน์เล่นกับลูกผู้ปกครองหลายท่านไม่เคยเล่นมาก่อน

4.2 ผลที่ได้รับจากการดำเนินโครงการการประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีดังนี้

4.2.1 ผู้ปกครอง มีความรู้ ความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู และการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

4.1.2 ผู้ปกครองและชุมชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่เป็นประโยชน์ต่อการอบรมเลี้ยงดูและการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

4.1.3 ผู้ปกครองและ ชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มขึ้น

4.3 ปัญหาอุปสรรคการดำเนินโครงการการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดตั้งโดยเทศบาลตำบลที่มีความพร้อมทางด้าน งบประมาณมีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ เครื่องถ่ายเอกสารไว้ให้ผู้ดูแลเด็กได้ใช้บริการ ทำให้โครงการ สามารถดำเนินการจัดทำได้โดยไม่มีปัญหา

5. โครงการ การปรับปรุงสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

5.1 ขั้นตอนการจัดทำโครงการการปรับปรุงสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ของเด็กปฐมวัย สรุปได้ดังนี้

5.1.1 ศึกษาสภาพปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถสรุปได้ดังนี้

1) เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการสนับสนุนอาคารเรียน จากโรงเรียนชุมชนวัดหาดถั่ว อาคารเรียนจึงอยู่ใกล้กันเด็กชั้นประถมศึกษาจะวิ่งเล่นส่งเสียงดัง บริเวณหน้าห้องเรียน ผู้ดูแลเด็กก็ไม่กล้าดุเด็กเพราะกลัวกระทบกับครูโรงเรียนประถมศึกษา และบางครั้งเด็กก็ออกไปวิ่งเล่นที่อาคารเรียนของชั้นประถมศึกษาคณะกรรมการพัฒนาเด็ก และผู้ดูแลเด็กจึงมีมติที่จะปลูกต้นไม้เพื่อทำเป็นรั้วเตี้ย ๆ

2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสนามหญ้าให้เด็กเล่นแต่ไม่มีเครื่องเล่น กลางแจ้งไว้ให้เด็กเล่น แต่จะมีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่เป็นของเด็กอนุบาลโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งอยู่ในสภาพชำรุดไม่สามารถเล่นได้ แต่ทางโรงเรียนประถมศึกษาก็ยังเก็บไว้ และยังมีเด็ก เข้ามาเล่น ซึ่งรวมถึงเด็กที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เมื่อคณะกรรมการพัฒนาเด็ก ได้รับการฝึกอบรม และคู่มือเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนอนุบาล จึงสนใจที่จะผลิตเครื่องเล่นกลางแจ้ง จากวัสดุธรรมชาติไว้ให้เด็กเล่น

5.1.2 คณะกรรมการพัฒนาเด็กและผู้ดูแลเด็กประชุมเพื่อหาแนวทาง ในการผลิตเครื่องเล่นกลางแจ้ง ซึ่งมีมติที่จะจัดทำเครื่องเล่นกลางแจ้งคือ ป่อทราย บันไดเชือก ไม้ป็นปาย ชิงช้าไม้กระดานนั่งคนเดียว ม้าโยกเยก รถเข็นแสนสนุก บันไดฝึกเดิน และรั้วต้นไม้

5.1.3 ขณะทีคณะกรรมการพัฒนาเด็กและผู้ดูแลเด็กกำลังวางแผนที่จะ จัดหาอุปกรณ์และผู้ปกครองให้มาช่วยทำเครื่องเล่นกลางแจ้งและสนามเด็กเล่น ประธาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ร่วมประชุมกับคณะเทศมนตรีเกี่ยวกับการรับสมัครเด็กเข้าเรียนปีการศึกษา 2547 ผลการประชุมสรุปได้ว่า ปีการศึกษา 2547 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีปัญหาเรื่องห้องเรียน ไม่พอ ทางเทศบาลยังไม่มี ความชัดเจนในการใช้สถานที่เดิมสำหรับการจัดการศึกษาให้กับเด็ก 3 ขวบ และเด็ก 2 ½ ขวบ แล้วก่อสร้างอาคารเรียนใหม่สำหรับเด็ก 4 ขวบ ที่เลื่อนชั้นเป็นอนุบาล 1 ในพื้นที่ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปลายพระยาที่ย้ายไปอยู่ที่สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากระบี่ ที่มอบอาคารเรียนให้กับโรงเรียนบ้านบางเหี้ยนใช้เป็นอาคารเรียนของเด็กอนุบาล

5.2 ผลที่ได้รับจากการดำเนินโครงการการปรับปรุงสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ของเด็กปฐมวัย

เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประสบปัญหาความไม่พร้อมทางด้านสถานที่ ทำให้โครงการการปรับปรุงสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยต้องหยุดชั่วคราว เพราะหากโครงการนี้ดำเนินการต่อไปแล้วปีการศึกษา 2547 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องย้ายไปใช้ สถานที่ที่อื่นจะทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณ ประธานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงขอให้ระงับโครงการนี้ไว้ก่อน ปีการศึกษา 2547 หากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังใช้สถานที่เดิม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะจัดทำโครงการนี้ต่อไป

5.3 ปัญหาอุปสรรคการดำเนินโครงการการปรับปรุงสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยสรุปได้ดังนี้

5.3.1 หน่วยงานที่จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีงบประมาณสำหรับการอบรมเลี้ยงดูและจัดการศึกษาสำหรับเด็ก 3 ขวบ แต่ไม่มีสถานที่สำหรับก่อสร้างอาคารเรียน

5.3.2 หน่วยงานที่จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดการวางแผน และมีความล่าช้าในการปฏิบัติงาน ทำให้ไม่มีสถานที่ที่จะจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เมื่อได้รับการสนับสนุนอาคารเรียนจากโรงเรียนชุมชนวัดหาดถั่ว จำนวนห้องเรียนก็ไม่พอกับการบริการเด็ก และหากมีการก่อสร้างอาคารเรียนเพิ่มก็ไม่สามารถสร้างได้ เพราะเป็นสถานที่ของราชการ

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย